

Een Streicher met een missie

Bewonderaars van oude muziek vinden in Nederland al snel een instrument van hun gading, ergens tussen het Müllerorgel in Haarlem, waar Mozart nog op gespeeld heeft en de blokfluitwereld van Frans Brüggen. Zo heeft ook het Koninklijk Conservatorium Den Haag, één van de eerste conservatoria ter wereld met een fortepiano-klas, een bijzondere collectie oude instrumenten: parels van fortepiano's – ze steken schertsend af tegen het moderne interieur van de school.

‘Eigenlijk zouden we nu geen “klas” meer moeten hebben – ik ben van mening dat oude muziek alomtegenwoordig is’, aldus Bart van Oort, docent fortepiano. We stappen een leslokaal binnen en ik word begroet door een open vleugel, een schitterende combinatie van goud metaal en donkerblauw vilt. ‘Deze Streicher vleugel uit 1876 (Wenen, 230 cm lang, serienummer 7639) is net terug van zijn opknappbeurt door Frits Janmaat. Het betreft deels een schenking en deels een aankoop van een Nederlandse handelaar. Nu maakt hij deel uit van de toetsinstrumentencollectie van het NMF, toen was hij vervolgens aan ons in bruikleen gegeven en nu kunnen de studenten hier ideaal laatromantisch repertoire op studeren van componisten zoals Brahms, Schumann en Chopin. Dit stelt ze in staat de stukken op een historisch geïnformeerde manier uit te voeren.’

Wanneer ik op het Conservatorium van Amsterdam opsta van achter de Steinway – al Chopin studerende – kan ik even achter de Erard (1858) gaan zitten om dezelfde passage te spelen. Elke keer krijg ik meer onzag voor hoe de aanwezigheid van dit instrument zo constant is gebleven door de eeuwen heen. Vaak kruip ik dan weer achter de Steinway met een andere manier van fraseren, of zelfs een slimmere vingerzetting. Daarom

vraag ik me af wat de Streicher in het bijzonder studenten in Den Haag kan geven. Van Oort legt uit dat men op dit instrument voluit kan spelen, ongeacht register, omdat er een andere balans te bemerken is tussen de bassen en de bovenregisters. Ook kunnen binnenstemmen tot hun recht komen zonder dat ze overheersend worden. De oude muziek afdeling, onder leiding van Teunis van der Zwart,

hoopt dat o.a. deze Streicher het boegbeeld wordt van de brug die de ze proberen te slaan tussen de ‘moderne’ klassieke afdeling en de Oude Muziek afdeling. ‘Het gaat om het creëren van diversiteit. Als er maar genoeg mensen openstaan voor een “nieuwe” manier van muziek tot zich nemen, stappen we in zekere zin met zijn allen in een tijdmachine die het inlevingsvermogen uitdaagt.’ Het is fascinerend dat de aanwezigheid van een fortepiano in een conservatorium een tijdsspan van honderden jaren kan overbruggen. Laten we hopen dat de Streicher in zijn missie slaagt.

MARIA NIKIFOROV

ERIC MOSER

Het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds beschikt over een mooie collectie historische toetsinstrumenten en in een korte serie artikelen zetten we de spotlight op enkele mooie voorbeelden. Maria Nikiforov gaat op onderzoek uit, in deze eerste aflevering naar het Koninklijk Conservatorium in Den Haag waar een zeer recent gerestaureerde Streicher in gebruik is genomen.